

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentulu se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Necesitatea reimprimării cărților bisericesci cu litere strabune. — Diaristic'a in Bucuresci. — Proiectu de lege pentru conservarea monumentelor nationale. — Diagnosele Cryptogamelor vasculare. — Consemnarea contribuțiilor făcute in favorulu scólei superióre de fete a „Asociatiunei transilvane“ pe cól'a dlui Parteniu Cosm'a, din 1 Ianuariu până la ultim'a Iuniu 1889. — Convocare. — Bibliografia.

Necesitatea reimprimării cărților bisericesci cu litere strabune.

Sunt aprópe diece ani de când Clerulu superioru alu Romaniei au luat mesuri serióse pentru traducerea din nou a tuturor cărților bisericesci rituali si totodata a bibliei întregi, dupace cu traducerea acesteia si mai alesu a testamentului nou s'au făcutu in vre-o 25 de ani câteva încercari de către unii barbati singuratici. Precum observaseramu din partea noastră si altadata, acésta este un'a din problemele cele mai grele, care astépta deslegare anume din partea theologiloru romani.

Alaturea cu traducerea din nou se ventilédia si mai de multu afacerea tiparirii cărților bisericesci cu litere latine, ceea-ce până către anulu 1860 se mai considerá in unele părți cá profanare a bisericei si a dogmeloru. Astadi aflamu in „Biseric'a orthodoxa romana“ Nr. 3 din a. c. urmátóriele informatiuni demne de tóta luarea aminte si recomandare:

„In biseric'a crestina orthodoxa resaríténa ori-ce poporu ce-si are limb'a sa, graiulu seu, se róga lui Dumnezeu in limb'a stramosiloru sei, pe care o întielege, pentrucă este a sa. Acestu principu adoptatu inca din seculile primare in Biseric'a resaritului de a'si savàrsi fia-care neamu de ómeni rugaciunele sale cu vorbe întielese de elu si a se inchina in sfintele temple audindu, cetindu-i-se si cântându-i-se in limb'a sa nationala, a contribuitu fórte puternicu pe de-o parte la nutrirea sentimentului nationalu religiosu, la cultivarea limbei sau a literaturii acelu poporu, la desvoltarea, progresulu si imbogatirea limbei acelei natiuni cu diferite si variate expresiuni si cuvinte; pentrucă in recensuniile facute din timpu in timpu cu ocaziile reeditariloru cărților de ritualu bisericescu s'au totu revediu textele, dupa progresulu limbisticu ce a obținutu in timpu acelu poporu, si astfel se justifica necesitatea unei imbunatatiri a limbei. Pe de alta parte serviciulu importantu inca ce a mai adusu acestu principu primitu in Biserica a fostu conservarea nealterata

a geniului acelei limbi la acelu poporu si in urma posibilitatea de a se totu imbogati si desvoltá mereu cultivarea si perfectionarea limbei nationale la acelu poporu. Daca amu luá de exemplu poporul nostru, ne-amu convinge până la evidentia, cá atât limb'a romanésca — considerata cá mijlocu de comunicare ori contactu între cei de unu nému — s'a formatu, pastratu si perfectionatu sub adumbrirea binefacátóre a religiei chrestine, mai alesu cându acestu poporu aparținea ritului orthodoxu si cându 'si avea afirmata nationalitatea sa. Monumentele cele mai vechi limbistice, scrierile si imprimatele cele mai indepartate ale némului nostru sunt mai numai religióse; apoi încercarile de perfectionare si imbunatatire a limbei sunt facute la inceputu totu in scrierile bisericesci, in cărțile de ritualu prin încercarile de progresu limbisticu a unoru persóne bisericesci.

Din câtu cunóscemu până in prezentu, acele mici resturi ce ni s'au conservatu despre vechimea limbei noastre, manuscriptele cele mai valoróse, suntu tóte de conținutu religiosu; de asemenea si imprimatele cele dintâiu cá Tetravanghelulu lui Coresi si Psaltirea, Cazani'a lui Varlaamu si Prológele lui Dosoteiu etc. etc., tóte sunt fontâni bogate limbistice, de unde filologii nostri Romani, cá si albin'a din florile ce se ivescu mai ántaiu in timpul primaverii, extragu materialulu siguru si importantu alu geniului limbei némului nostru. Cátu timpu némulu Romanu erá imprastiatu si respânditu prin Regatul Romaniei de astadi, prin peninsul'a Balcanica si prin Transilvani'a si nu erá inchiégatu in unu singuru poporu, noi Romanii, din consideratiuni politice si localnice, din lipsa de a ne putea afirmá ca natiune, ba inca unu timpu si dupa consolidarea statelor romanesci — Valachi'a si Moldov'a, — din caus'a neintreruptelor lupte ce au avutu a susținea primii Domnitori ai Romaniloru, n'amu pututu de siguru avea nici timpul trebuitu si nici ómeni preparati de a incepe si a seversá traducerea si tiparirea cărților de ritualu bisericescu in limb'a nationala, ci s'au servitu de cărțile de ritualu ale némului

slavonu. Serviciulu însemnatu ce a adusu biseric'a poporului românesc la înlaturarea streinismului din limb'a nationala este nepretuitu de mare. Acésta înlaturare s'a începutu prin biseric'a nationala si s'a desavêrsitu treptatu si în urma s'a îndepartatu streinismulu si din oficiile statelor, mai alesu pe timpulu lui Vasilie Lupu si Matheiu Basarab. Unu poporu ce nu'si are limb'a sa proprie, nu se pôte sustînea cã constituie o natiune, pentru cã'i lipsesce unulu din elementele vitale din bazele ce compun edificiulu unei nationalitati. Fãra religie, fãra limba proprie si fãra moravuri nu se pôte forma o nationalitate.

Lips'a limbei la unu poporu i-a fostu pedic'a cea mai grea de a se grupa, constitui si afirma ca natiune. Exemplele de felulu acesta superabondéza, mai alesu în timpurile moderne. Se nu se însiele cineva cã adoptãndu în némulu seu o limba streina, chiar cea mai culta, cã de esemplu cea a Greciloru si a Romaniloru, prin acésta ar contribui ceva la desvoltarea nationalitatii sale, nu, ci din contra ar pune o stavila mai puternica si o întârziere destulu de mare, daca nu o pedica perpetua în reinvierea si desteptarea nationalitatii sale. O cântare bisericéscã romanéscã, unu cântecu nationalu românesc, o doina nationala pentru noi Romanii valoréza multu mai multu de cãtu o rapsodie omerica ori o elegie latina. Cea streina vorbesce mai multu mintii nòstre, pe cãndu cea nationala inimei nòstre; si apoi este sciutu cã nationalismulu rezide multu mai multu în inima, decãtu în minte. Cu dreptu cuvêntu dar s'a exprimat si Coresi în Tetravanghelulu seu, cã si alti multi, avendu în vedere acestu adevêru înca de pela 1560: *cã în sfânta bisericã mai bine e a grai cinci cuvinte cu întielesu decatu 10,000 de cuvinte neîntielesu în limba streina*. Totu asia se exprima si Metropolitulu Stefanu în prefati'a Psaltirei sale, cã mai bine este a grai în limb'a némului seu — în românesc preotulu romanu — de cãtu în limb'a neîntieléscã de poporu, facêndu alusie la limb'a slavona, care se întrebuintiã în bisericile Romaniloru în acele timpuri. Apoi Coresi se pronuntia si mai categoricu: *Si amu scrisu aceste sfinte carti de învatiatura, ca se fia popiloru Rumanesci se întielegã se invetie Romanii, cine's crestini*.

Aprópe tóta cultur'a limbistica nationala este bisericéscã si desvoltata de clerulu bisericeii nòstre Române orthodoxe nationale prin cultivarea limbei nationale în sinulu bisericeii, ea, limb'a si-a imprimatu unu caracteru autoritariu, imposantu, gravu si maiestosu, demnu de a reprezenta maiestatea Dumnedieiascã, puternicu si vivace de a înaltia multiamiri lui Dumnedieu pentru binefacerile ce primesce dela elu; moderatu si umilitu cãndu este vorb'a de a'si marturisi cu caintia si sdrobire de inima natur'a sa pecatósa. Si la noi în genere vorbindu, limbele clasice din care s'au fãcutu traduceriile cârtiloru bisericesci au influentiatu puternicu asupra formarii stilului bisericesc în limb'a nationala. De acolo avemu turnur'a cea clasica ce se observa în limb'a cârtiloru bisericesci, de acolo decopieri de casuri, de expresiuni si

de frase chiar. Se pôte ca acea limba se nu sune astadi bine audiului modernu, cultivatu sub impresiunea limbelor mai multu analitice, de cãtu sintetice, dupre cum a ajunsu astadi limb'a romanéscã a jurnalisticéi; cu tóte acestea nu va putea nimeni contesta gravitatea si imposanti'a limbei vechi bisericesci, cum si a Cronicariloru nostri, cu tóte archaismele ce le cuprinde.

Cu tóte acestea biseric'a nòstra nationala nefîndu stationara în ceea-ce privesce modulu celu mai nemeritu de a invetia si preda natiunei sale adevêrurile Chrestinismului, a fãcutu în deosebite timpuri si epoce diferite *recensiuni* limbei cuprinse în cârtile bisericesci, dar într'unu chipu aprópe nesimtitu si neîntielesu de poporu. Daca se compara deosebitele editii de cârti bisericesci ale timpului, se constata positivu, cã a avutu locu înbunatãtirea în timpu a limbei în bisericã prin mici îndreptãtiri si corectari în stilulu cârtiloru sale de ritualu. Astfelu fãra a'si perde limb'a bisericéscã nimica din vechimea, greutatea si seriositatea sa, s'au fãcutu mici schimbãri în scopu în totdeuna de ameliorare. Scimu cu totii cã pâna la 1881 numai încercãri s'au fãcutu de a se transcrie limb'a din cârtile bisericesci cu litere latine strabune, cã o necesitate reclamata de timpu. Asemenea încercãri înca cunóscemu de pe la începutulu seculului. Pâna la acésta data inse de cãndu a fostu exclusã limb'a slavona din bisericã si înlocuitã cu limb'a nationala, noi Romanii ne-amu servitu în bisericile nòstre nationale cu cârti bisericesci imprimate totu cu buchii cirilice (slavone). Statulu Românesc pentru considerante politice nationale, si pentru desvoltarea si cultivarea limbei patriei dupa bazele originei gîntei nòstre, a introdusu înca din 1863 în tóte oficiile statului scrierea cu litere latine strabune si s'a interdisu oficialu continuarea scrierei cu buchii. De atunci buchile au remasu numai obiectu de studiu pentru archeologii si literatii Romanii. În acestu restimpu dela 1863 si pâna la 1881 s'au desvoltatu diferite sisteme de a se transcrie buchile cu litere si din multele discutii ce au avutu locu, a prevalatu sistemulu eufonicu tînendu-se sama, dupre putintia, si de acelu etimologicu ori derivativu.

Cãndu discuti'a sa terminatu aprópe, cãndu avemu mai multu sau mai puçinu stabilitã o orthografia, erã necesariu, se impunea dela sine, cã si cârtile de ritualu bisericesc se fia transcrise si retipãrite cu litere strabune. A se mai lupta cinev'a de a se mai conserva înca în biseric'a nòstra nationala cârtile bisericesci tipãrite cu buchii, ar fi a se lupta contra mersului naturalu alu lucruriloru cum am vediutu, ar fi a sustînea o tesã nelogica, ar fi a nerecunóscé progresulu ce a fãcutu limb'a nationala, ar fi a nutrí unu desacordu, o disonantia periculósa între statu si bisericã, ar fi în fine a se face o opositie desvoltãrei naturale a némului nostru, pentrucã biseric'a nòstra are o fòrte mare parte în cultivarea si civilisarea poporului nostru.

Înalt'a ierarhie a bisericeii nòstre nationale, întrunitã în Sântulu Sinodu, a recunoscutu acésta cerintia a timpului, a întielesu necesitatea de a retipãri cârtile bisericesci de ritualu cu litere strabune latine, si a se sus-

penda cu timpul retipărirea cărților bisericesci cu buchi. Nu putea Ierarhia bisericească noastră națională a suferi mai multu amanarea acestei cestiuni reclamate de timp, și a mai suferi această disonanță dintre Stat și Biserică, aceea, că în Statul Românesc se scrie și se imprima totu numai cu litere strabune latine, iar în biserică se se mentie încă și dela acestu timp înainte totu buchile cirilice. Apoi mai considerându s-tul Sinodu că în tot-deaun'a la noile editii și retipări a cărților bisericesci de ritualu s'au făcutu revisuiri, a luat hotărârea de a elabora unu regulamentu aparte, privitoriu de această cestiune, și așa în anul 1881 s'a și formatu, votatu și sancționatu acelu regulamentu intitulatu: „Regulamentu de revisuirea și editarea cărților bisericesci române”. În acestu regulamentu s-tul sinodu precisează condițiile după care comitetulu constituitu din 5 membrii se făca revisuirea cărților bisericesci.

a) Va alatura cartea de revisuitu cu originalulu după care ea fostu tradusa;

b) O va confrunta și cu alte traduceri făcute mai dinainte de pe acelu originalu, atât în limb'a română, câtu și în alte limbi, și la locurile dubioase, echivoce, ori neprecise, va prefera pe aceea traducere, care se va pareă mai potrivită cu originalulu, sau la trebuință, va face o nouă traducere acelu locu;

c) Va observă că, în limb'a română, se fie exprimate ideile originalului cu esactitatea gramaticală, logică și teologică;

d) Terminii teologici și cei bisericesci, stabiliți de sinode și de biserică, pentru exprimarea dogmelor și a rânduelilor bisericesci, trebuie se fie tradusi cu cea mai scrupuloasă esactitate, adoptându la nevoie chiar termeni originali grecești și investindu-i în formă română, spre a înlătura perifrasedele cele de prisos;

e) Fraselor se va da turnur'a limbii române, pe câtu va erta fidelitatea și esactitatea traducerii. Nu trebuie înse arbitrarmente a se parasi turnur'a acea clasică, care adesea ori transpiră în traducerea română anterioară, și care dă limbii bisericesci gravitatea și maiestatea cuvântului lui Dumnezeu;

f) La exprimarea ideilor în române se se respecte principiulu popularității limbii atât de multu respectatu de vechii traducători români; pe câtu înse această regulă nu va fi în opoziție cu trebuința de a exprima ideile originalului cu totă esactitatea lor, esactitate pe care adesea ori traducătorii cei vechi o au sacrificatu popularității. Limb'a noastră astăzi este multu mai înaintată și mai bogată în forme și expresiuni decât înainte. Biseric'a de și eminamente conservatoare, este totodată și o mare școală pentru popor, unde elu se cultiva și intelectualmente și moralicesce, învâția treptatu și idei și expresiuni.

g) În cesti'a purității limbii se se ferisca de ori-ce estremități și arbitrarități ce se vedu în literatur'a noastră modernă. Îndată ce o expresie întrebuintată în limb'a bisericească, ori de ce provenință ar fi ea în originea sa, este întielesă de Români și primită în limbă, și exprima bine ideea originală, și alta expresie echivalentă nu este în limb'a poporului, aceea se va mentinea și pe viitoriu. De exemplu dicirile: *slava*, *slavescu*, *slavitu*, *proslavescu*, unii din editorii moderni au crediutu că facu mai bine înlocuindule cu *marire ma-*

rescu, *maritu*, *prea-maresc*, etc. Înse în toate limbile culte alta este *slava* și alta *marirea*. A lăpăda prin urmare acestu cuvântu, neavându altulu echivalentu, înseamnă a saraci limb'a și a o prosti; de aceea dicirile adoptate în limb'a bisericească din limbile culte, cu care românii au fostu în contactu, numai atunci se se schimbe, cându ar fi altele române de aceeași însemnare, d. e. *poporu* în loc de *norodu*, *timpu* în loc de *vreme*, *dreptu-credinciosu* în loc de *pravoslavnic* etc. sau cându dicirile întrebuintate până acum ar fi în opoziție cu *eufonia* limbii române, precum: *blagoslovenie*, *polunosnitia*, *bogoslovie*, *voscrésna*, *pésna*, *blagorodie*, *bogorodicina*, *pavecernitia*, *troicinic*, *obednitia*, *slavoslovie*, *presvestina*, *osfestanie*, *blagocestie*, etc. Bunulu simțiu românesc cere, că aceste vorbe, care nu potu dobândi cetățenia în limba română, se se înlocuiescă cu altele române echivalente, și la nevoie chiar se li se preferă termeni originali grecești, precum s'a și făcutu cu unele până acum adoptându-se d. e. dicirile: *aghiasma* în loc de *osfestanie*, *buna cinstire* în loc de *blagocestie*, *buna-vestire* în loc de *blagovestenie*, *marturisire* în loc de *spovedanie*, *teologie* în loc de *bogoslovie*, *oda* sau *cântare* în loc de *pésna*, *doxologie* în loc de *slavoslovie*, *bine-cuvântare* în loc de *blagoslovenie*, *Triodu* în loc de *Tripésnef*, *mediu-noptica* în loc de *polunosnitia*, *Tipica* în loc de *obednitia*, *orthodoxie* în loc de *pravoslavie* etc. În totu casulu, inovațiunile limbistice în limb'a cărților bisericesci se îngăduie numai intru câtu ele voru fi cerute de o viderată trebuință, provocată de exactitatea expresiunii sau de estetic'a cerută de ori ce limbă cultă. De aceea toate traducerile moderne de termeni bisericesci, care sunt contra logicei, arheologiei, artei poetice și musicale bisericesci, se se înlătore și se se corege, că se corespundă cu însemnarile lor originale. Se nu se admită, de exemplu, termeni de acei fabricați de editorii cărților bisericesci mai în urmă la Râmnicu-Vâlcea, sub reposatul Episcopu Calinicu, precum: *Serare* în loc de *Vecernie*, *Siedienda* în loc de *Sedelna*, *Asemenânda* în loc de *Podobie*, *Ascultatoriulu* în loc de *Ipacoi*, *Luminânda* în loc de *Sfetelna* etc., pentru că sunt nelogici și necorespondentori cu ideile originale. Terminii musicali și poetici, acei originali grecești, precum: *Idiomela*, *Prosomie*, *Melodie*, *Armonie*, *Oda*, *Simfonie*, *Imn*, *Stich*, *Stichologie*, *Acrostich* etc. se se adopte și în cărțile noastre bisericesci în locul celor slavonesci: *samoglasnica*, *podobie*, *pésna*; sau a traducerilor perifrastice precum: *Dulce cântare*, *împreuna glasuire*, *Sticulu celu de pe la margine* etc.

Art. 5. Revisuirea cărților bisericesci se va începe dela cele mai puțin voluminoase și mai desu întrebuintate, precum sunt d. e.: *Orologiulu* (Ceaslovulu), *Evchologiulu* (Molitvelniculu), *Liturgiarulu*, *Psaltirea*, *Evangelia*, *Apostolulu*; apoi voru urmă cele mai voluminoase și mai costisitoare, precum: *Octoichulu*, *Triodulu*, *Penticostariulu*, *Mineele lunare*, *Tipiculu*, *Biblia*, etc.

Astfelu dar biseric'a română națională ținendu sama de progresulu timpului și de unitatea ce trebuie se existe între Stat și densă, s'a grabitu, cum amu vediutu, a începe retipărirea cărților bisericesci cu litere strabune, după ce mai întâiu voru fi revedite de unu Comitetu instituitu în acestu scopu.

Pentru că reeditarea cărților bisericesci se se potta mai cu ușurință realiză, și pentru că bisericile naționale

si ori-ce suflare romanésca se'si póta cumpara mai les-niciosu si mai eftinu càrtile dupa care trebue sè se in-chine D-dieului parintiloru sei, inaltulu Guvernu a acor-datu inca din 1881 o subventiune anuala, unu ajutoriu, cu care sè se construiasca o tipografia anume pentru acésta si sè se montedie cu tóte cele trebuitóre unei asemenea institutiuni, adeca: litere, maşini etc. etc., si in fine sè se cumpere materialulu necesariu pentru im-primare. Asia a urmatu până in prezentu.

Cu ocaşi'a votarei budgetului din anulu acesta dupa càtu este cunoscutu publiculu romanu din svonulu unoru jurnale, cà in sínulu comisiunei budgetare ar fi avutu locu diferite discusiuni asupra acestei subventiuni, si pe lângă cà s'ar fi pronuntiatu unii din membrii pentru suprimarea ei, apoi inca s'ar fi intinsu si asupra unoru lucrari sevèrsite până acum de tipografi'a „Càrtiloru bi-sericesci“. Nu erá, credemu, daca lucrulu s'a petrecutu asia, de demnitatea si competinti'a unei comisiuni bud-getare de a se pronuntia cu atàta graba, cu atàta dis-pretiu si cu atàta inversiunare asupra càrtiloru biseri-cesci. Suntemu siguri cà Inaltulu Guvernu nu va aproba pàrerile unora dintre membrii comisiunei budgetare de a suprima ajutorulu ce-i a acordatu până acum, càci ar fi a se intrerupe o lucrare patriotica, religiósă si umana. Daca Inaltulu Guvernu n'ar da ajutoriu spre a se duce până la capetu lucrarea inceputa, s'ar provocá a anomalie in serviciulu bisericescu pentru cuvèntulu cà numai o parte din ritualu este reimprimatu până acum cu litere strabune, iara restulu ar remànea totu cu buchi cirilice; apoi s'ar deconsidera inalt'a autoritate a sàntului sinodu, care a decisu revisiunea si reimpri-marea tuturor càrtiloru cu litere stramosiesci. De acea, nu credemu, cà Inaltulu Guvernu va suprimá aceea subventiune. Trebue sè se stie unu lucru de càtra acei ce se încérca a impedita, prin substragerea ajutoriului de până acum reimprimarea càrtiloru cu litere strabune, acesta: càrtile càte au aparutu sunt imprimate dupa ce au fostu revedite si aprobate de s-tulu Sinodu. Acum daca comisiunile budgetare sunt mai proprii si mai cu-noscatóre in cele bisericesci decâtu ómenii speciali si membrii sàntului Sinodu, asupra acestei cestiuni lasamu iarasi pe ómenii competenti sè se pronuntie, noi inse sustinemu cà acésta afacere cade de dreptu numai in competinti'a s-tului Sinodu. Noue ne e in grija cà nu rívna pentru limb'a veche, adeca de a nu se face vre-o schimbare in texte, ar fi motivatu pe unii membrii din comisiunea budgetara a impedita continuarea reeditarei càrtiloru bisericesci cu litere strabune prin suspendarea subventiunei, ci alte motive nesciute póte de noi.

De unu lucru putemu asigurá pe acei Onor. membri ai comisiunei budgetare: cà s-tulu Sinodu alu sàntei nóstre biserici, s'a pronuntiatu pentru literile strabune si cà in curendu nu se va mai vedea in bisericile Ro-maniloru cetindu-se romanescce crestiniiloru de pe càrti scrise cu buchi slavone; si cà va inceta incetulu cu in-cetulu acea disonantia dintre biserica si statulu, si va in-trebuintiá si statulu si biserica acelési litere in scrierea càrtiloru si vomu evita si ridiculu din partea streiniloru

càndu vedu cà altele sunt până acum literile in statulu romanu si altele in biserica romana nationala. Pentru cuvintele ce amu adusu, amu tóta increderea in patrio-tismulu Inaltului Guvernu, cà nu va privá acésta insti-tutiune eminamente bisericesca si nationala de miculu ajutoriu ce-ia datu până in prezentu, si cà'lu va acorda si de aici inainte; mai alesu pentrucà de acumu au a se retipari càrti multu mai voluminóse si mai numeróse, care sunt neaparatu trebuitóre la sevèrsirea serviciului in bisericile nóstre orthodoxe nationale romane.

Constantinu Erbicénu.

Diaristic'a in Bucuresci*).

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Dilele acestea a incetatu in Bucuresci unu stimatu organu de publicitate.

„Romania Libera“, dirigeata de distinsulu publi-cistu si profesorulu, D. Aug. Laurianu, fiulu ultimului reprezentantu savantu alu scólei din Blasiu, A. Treb. Laurianu. si a inchisu colónele, in care cu sacrulu focu alu patriotismului erá cu multa caldura aperata *caus'a romana*.

Prin imbratisiarea *causei romane* 'si atrasese ateni-tiunea strainetatii asupra'i si respondiendu la aspiratiunile Romaniloru ajunsese se fia celu mai cititu diariu in tiéra, avea unu tiragiu dela 7 până la 9 mii esemplare pe di.

In primavér'a anului 1884 „Romania Libera“ inse devenindu organulu grupulu „Junimistu“, a inceputu sè se misce numai in limitele inguste ale *politiceii mi-litante*. Din acestu momentu mai multi scriitori tran-silvani si-au luat „remasu bunu“ dela redactiune. Ei nu mai erau trebuinciosi din minutulu, in care „Romania Libera“, cá organu oficiosu alu unui grupu cu aspira-tiuni de guvernamentu, nu mai putea se represinte *caus'a romana*, séu aperarea Romaniloru de pretutindenea.

Positi'a unui redactoru cu aspiratiuni de a'si aduce grupulu, séu partid'a, la guvernu, e fórte gingasia. Nu póte scrie cum simtiesce si nu póte vorbi cum gandesce.

Din nenorocire mai tóte organele nóstre de publi-citate din Bucuresci fiindu de acésta natura, ele nu mai suntu decâtu nisce diare locale, fàra nici-unu interesu generalu pentru publiculu romanu.

*) Intre cei multi articlii necesari si folositori, de cari lectorii potu aflá in fia-care numeru alu diariului „Gazeta Transilvaniei“ din Brasiovu, corespondenti'a pe care o re-producemu aici din Nr. seu 141 o aflamu atàtu de bine venita, in càtu amu dori cà se ajunga in mànile tuturor carturariloru nostrii; ea este fórte instructiva mai virtosu pentru aceia, cari de càtiva ani incóce maimutiescu cá farmecati totu ce se produce in literatur'a nóstra mai alesu in capital'a Ro-maniei, cà si cum totu ce se scrie si publica acolo ar fi numai classicitate, pre càndu tocmă din contra, acolo alaturea cu càtiv'a scriitori eruditi si seriosi resaru din tóte unghiurile ignoranti si straini batjocoritori de limb'a nóstra si critic'a scientifica 'i lasa in voi'a loru. O pate limb'a romana in Bucuresci cá cea maghiara in B.-Pesta. Red. Trans.

La 1884, cadiendu si „Romania Libera“ ca organu de partidu, in acestu impasu, publiculu a inceputu a o privi si pe ea cu aceeași nepasare, cu care privesce pe toate organele, care nu s'au inaltiatu peste *luptele de partidu* si peste *scirile locale*, colportate dela omu la omu, dela usie la usie in aceasi localitate.

Din acesta cauza si mai alesu pentru motivulu imensei concurentie, care s'a nascutu in Bucuresti dela resbelu incóce, diarele de acestu genu sunt chiar dela nascere condamnate ca se cada.

In anulu 1888, Capital'a Romaniei avea mai multe diare decâtu Capital'a Austriei si mai toate nu erau decâtu de *interesu localu*.

Pentru probarea afirmatiunei noastre lasamu se urmedie aci diarele si revistele mai cunoscute, care au aparutu in Bucuresci in anulu trecutu**) si anume:

I. *Diare romane cotidiane*: 1) Monitorulu Oficialu, 2) Romanulu, 3) Telegrafulu, 4) Romani'a Libera, 5) Romani'a, 6) Natiunea, 7) Unirea, 8) Epoca, 9) Lupta, 10) Vointi'a nationala, 11) Democrati'a, 12) Bistriti'a, 13) Dreptatea, 14) Universulu, 15) Resboiulu vechiu, 16) Resboiulu, 17) Telegrafulu romanu, 18) Adeverulu, 19) Drepturile Omului, 20) Fulguratorulu.

II. *Diare romane ebdomedare*: 1) Poporulu, 2) Trasnitulu, 3) Hotiulu, 4) Reforma, 5) Glasulu Tiaranului, 6) Fantana Blandusiei, 7) Desteptarea, 8) Functionarulu, 9) Turnulu Coltii, 10) Scrisórea septemánala.

III. *Reviste speciale*: 1) Curierulu Financiaru, 2) Triunghiulu (francmasonicu), 3) Monitorulu comunalu, 4) Buletinulu functionariloru publici, 5) Guttenberg, 6) Tipografulu, 7) Buletinulu serviciului sanitaru, 8) Progresulu medicalu, 9) Spitalulu, 10) Revista paduriloru, 11) Veterinarulu, 12) Veteranulu, 13) Economi'a Nation. 14) Agricultorulu, 15) Revista Armatei, 16) Revista Artileriei, 17) Ortodoxulu, 18) Dreptulu, 19) Lumina pentru toti, 20) Biserica ortodoxa romana, 21) Revista poporului.

IV. *Reviste literare*: 1) Convorbiri literare, 2) Revista noua, 3) Literatorulu, 4) Revista literara, 5) Romania literara, 6) Lumina, 7) Revista Archeologica, 8) Tinerimea romana, 9) Universulu Literalu.

V. *Diare franceze*: 1) L'Indépendance Roumaine, 2) Etoile Roumaine, 3) La Liberté, 4) La Dépêche, 5) Roumanie, 6) L'Economiste Roumaine.

VI. *Diare germane cotidiane*: 1) Bukarester Tagblatt, 2) Românischer Lloyd.

VII. *Diare grecesti cotidiane*: 1) Iris, 2) Silloghi.

VIII. *Diare romane-albaneze*: 1) Skipetari.

IX. *Diare jidovesce*: 1) Hajoez, (cotidianu in limba ebraica), 2) Fraternitatea, 3) Revista Israilita, 4) Monitorulu comercialu.

**) In anulu 1887 au aparutu in Bucuresci 84, ér' in tota Tiera romanésca 188 de diare. A se vedea interesanta lucrare: Bibliografia publicatiuniloru periodice romanesci, de Alexandru Popu, archiviariulu Academiei romane.

X. *Diare umoristice*: 1) Ghitia Berbeculu, 2) Fófeca, 3) Farfarau'a, 4) Epoca Literara.

Inmultirea diareloru datéza de pe la anulu 1881 séu 1882 de cându in sínulu *partidei liberale* s'au ivitu mai multe desbinari, cari au provocatu divisarea ei in nenumerate fractiuni, grupuri si grupuletie.

E constatat, cà cu càtu desbinarile s'au ivitu mai desu in sínulu celoru doue partide istorice ale tierii: *partida liberala si partida conservatóre*, cu atât diarele s'au inmultitu si tonulu in care se redactéza a devenitu din ce in ce mai violentu si mai trivialu.

Discutiunile serióse, pãrtile educative si instructive fiindu inlocuite cu rubric'a permanenta a *injuraturiloru, svonuriloru, sciriloru, informatiuniloru si cronicelor scandalóse*, scriitorii de valóre au inceputu sè se retraga de pe aren'a publicitatii.

Redactarea puçinu conscientiósa, fara multa bataia de capu, fara cultura si fara studiu, a inlesnit calea la o suma de copilandri fara carte si la o multime de *straini semi-docti* se intre in cetatea presei romane cà *revistieri, reporteri si cronicari*, semenându ura si discordia intre fratii de acelasi sânge si batendu-si jocu de Romani, incependu dela *vladica* si pâna la *opinca*.

Intre strainii, cari jóca unu rolu mai principalu in pres'a romana din Bucuresci, sunt jidano-germanii.

La „Romanulu“ e *Kanner*; la „Natiunea“ e *Pauker* si *Huszár*; la „Adeverulu“ e *Dichter*; la „Resboiulu“ e *Weisz, Schlezinger* etc.; la „Nationalulu“ e *Steiner*; la „Universulu“ e *Steinberg*, la „Constitutionalulu“ e *Ipkar*; la „L'Independance“ e *Rubin* si *Ionsohn*; la „Lupta“ e *Weissenberg* si altii, alu càroru nume nu ne vine in minte.

Pe la revistele literare e *Gaster, Saineanu, Neuschotz, Tinktin, Kohen* etc. etc.

La agentia serviciului telegraficu: *Havas* si *Romana*, afara de directorulu care e francesu, mai toti sunt jidano-germani.

La cele doue diare germane, cari aparau in Bucuresci caus'a *Kulturegyletistiloru*, toti sunt jidano-germani.

De aceea limb'a romana in care e scrisa o mare parte a diaristiceii bucurescene nu mai sémena cu limb'a poporului nostru; ea e compusa din frantiozisme, germanisme, turcisme si slavonisme, de exemplu: *Kronprinz, Reichstag, sesisat, epuisat, takinat, baklavat, norod, gospodar, gospodaria si gospodina*.

Publicistii streini au introdusu chiar si *neconcordanca genuriloru si nedeclinarea substantiveloru* in diaristic'a nóstra; de exemplu: Maiestatea Sa Regele a fostu primita, séu lucrarea literara a Maiestatii Sale Regina; ori: la lucrarea mea m'am folositu de doue manuscrise: *una slavona si alta gréca*. Incátu pentru *articulare si articulu* séu ilu omitu, séu 'lu intrebuintiéza reu, fiindca nu'lu cunoscú de locu.

Si acesti publicisti, — cari scriu *haine noui* in locu de haine noue; *gaina face oua* in locu de gaina oua; m'a *recuzatu* in locu de m'a respinsu; *norodu* multu a fostu la *kermessa* copiiloru in locu de multu

poporu erá la petrecerea copiiloru, — mai au aerulu se pretinda cá Transilvanenii n'ar scí romanesce?!

Ur'a provocata de ei in contra Transilvaneniloru, astadi e mai mare aici decâtu in Pesta.

Situatiunea erá creata si elementele eterogene de aici au sciutu s'o exploateze in favórea loru.

La crearea situatiunei nefavorabile Transilvaneniloru au contribuitu, póte involuntaru, pàna la unu gradu óre-care, si unii dintre savantii nostri literati.

Criticele contra scólei lui Barnutiu ale dlui Maiorescu au făcutu, cá Transilvanenii se tréca in ochii celoru de aici cá socialisti si antidinastici.

Vestit'a vènatóre a dlui Odobescu din *Pseudo Kunighetikos* gratifica pe Ardeleni cu epitete de *lingai marcanosi*, ér' eruditulu Hasdeu, in pies'a sa teatrala: *Trei crai dela resaritu*, espune pe Blasieni, séu mai bine disu pe Apostolii Romanismului, la risulu publicului in rolulu lui *Galluscus Peregrinus Transilvanus*.

Combatuta scól'a nationalista s'a creatu unu curentu cosmopolitu, de care in Romania se folosescu jidano-germanii punèndu mán'a pe presa, pe care au abatut'o cu desevisire dela misiunea ei démna si nationala.

Mai antierti chiar si ilustrulu scriitoru germanu, Bergner, a fostu aspru atacatu de diarele jidano-germane, „Bukarester Tagblatt“ si „Rumänischer Lloyd“ pentru scrierile sale impartiale in privinti'a poporului romanu, si in capital'a tierii romanesce, in centrulu de cultura alu Romaniloru, nu s'a gasitu nici unu organu de publicitate se apere pe autorulu calumniatu si pe natiunea romana insultata de nisce venetici.

Partea cea mai mare a gazeteloru bucurescene asia, cum sunt ele astadi, au meritulu de a fi reusitu se faca se amortiesca literatur'a si scriitorii nationalisti; dar nu e inse mai puțin adevèratu, cá déca nu voru renunțiá la modulu cum sunt redactate, voru amorti in curèndu si ele.

Politic'a militanta esagerata, spiritulu passionatu de partidu, localisarea actiunei, eliminarea pàtiloru instructive, reportagiulu mincinosu si cosmopolitismulu, de care se conduc gazetarii din vorba ai Capitalei, va face se inceteze in curèndu mai multe diare, cá ne mai presentându nici unu interesu pentru publiculu romanu.

Unu Oltènu.

Proiectu de lege pentru conservarea monumentelor nationale.

Capitolulu I.

Art. 1. Se institue in Bucuresci, pe lângá ministerulu cultelor si instructiunei publice, o comisiune de conservare a monumentelor nationale.

Acésta comisiune se compune din:

a) Doi membrii din sectiunile literara si istorica a Academiei, desemnati de acésta;

b) Directorulu generalu alu archiveloru Statului;

c) Unu delegatu alu s-tului Sinodu alu bisericei romane;

d) Directorulu scólei de bele-arte din Bucuresci;

e) Directorulu museului de antichitati din Bucuresci;

f) Unu architectu alu ministeriului cultelor si instructiunei publice.

Art. 2. Comisiunea se ajuta in exercitiulu atributiuniloru sale de ori càti barbati speciali: architecti, sculptori, pictori, paleografi, archisti ea are trebuintia, in marginile budgetului seu anualu.

Budgetulu anualu alu comisiunei va fi inscrisu in budgetulu ministeriului cultelor si instructiunei publice.

Art. 3. Functiunile membriloru comisiunei de conservare a monumentelor nationale sunt onorifice. Membrii aratati la litera a si c sunt pe viatia.

Membrii primescu o diurna de lei 10 (diece) de presentia la fia-care siedintia septemànalá, se bucura de carta de libera circulatie pe càile ferate ale Statului, in interesulu inspectarei monumentelor respândite in tièra, ori din nou descoperite.

Pentru spesele de transportu in afara de liniile ferate, la trebuintia de unu studiu provocatu de guvernulu seu de consilii comunale ori judetiane, séu pentru noue descoperiri de monumente, cum si pentru veri-o restaurare ori reparatiune de biserica séu monastire, si in genere de ori-ce lucrare interesându istori'a si art'a nationala, se va despagubi comisiunea, ori membrii insarcinati de ea, din anume paragrafu inscrisu in budgetulu ministeriului cultelor si alu instructiunei publice.

Art. 4. Comisiunea va ținea obligatoriu o siedintia pe fia-care septemàna, in diu'a ce 'si va fi fixatu prin intielegere cu ministerulu cultelor si instructiunei publice.

Art. 5. Comisiunea intocmesce regulamentul de pe care va avea a'si exercita activitatea sa, in vedere cu scopulu infintiarei sale.

Acestu regulamentu regalu se va promulga de càtre ministrulu cultelor si instructiunei publice.

Capitolulu II.

Atributiuni.

Art. 6. Comisiunea are urmatórele atributiuni:

A) De a conservá monumentele istorice si artistice, si

B) De a infintia si ținé tabula generala teritoriala a tierii.

Art. 7. Comisiunea este datóre:

a) De a clasa, in modu rationalu si documentatu, tóte ruinele vechi existente, ori care treptatu se descoperu, cum si movile (altele decâtu cele de hotare), cruci, càii romane, morminte, biserici si monastiri.

Clasarea acestor'a se va face in:

Monumente istorice, si

Monumente artistice.

Acésta clasare devine definitiva prin decretu regalu datu dupa raportulu ministrului cultelor si instructiunei publice;

b) De a conservá tóte monumentele clasate;

c) De a aduna in museé monumentele cari din vre-o împrejurare nu se potu manţine acolo unde au fostu gasite;

e) De a autorisa ori face insasi sapaturile de interesu archeologicu pe pamentulu statului, judetieloru, comuneloru si a ori-carui stabilimentu publicu si de binefacere.

Sapaturile pe proprietatile private sunt autorizate cu obligatiunea insciintierii prealabile a comisiunei de către proprietaru. Comisiunea are dreptulu se privegheze lucrarile, déca crede acésta utilu din respectulu sciintiei.

Pentru obiectele aflate in sapaturi pe proprietati private, Statulu va avea preferintia la casu cându proprietariulu ar' voi a le vinde.

Fixarea pretiurilor se va face de o comisiune estimătoare numita de tribunalu;

e) De a veghia nealterarea stilului si conservarea in buna stare a bisericiloru, monastiriloru si cladiriloru din giurulu lor, istorice, ori artistice, ori-care fia destinatiunea, ce si unele si altele voru fi primitu mai in urma;

f) A observá si aprobá planurile de pe cari guvernulu, consiliile comunale ori judetiane, si ori-ce societati ori institutiuni de bine-facere dorescu a repara ori restaura veriunu monumentu nationalu istoricu ori de valóre artistica din cele clasate de comisiune (art. 7, litera a);

g) A priveghia directu restaurarile intreprinse din ori-ce fonduri, ale monumenteloru nationale de ori-ce categorii;

i) A denuntia inaintea justitiei pe acei cari, fără autorizare prealabila a comisiunei, ar atinge, derima, altera, sub ori-ce titlu, ori ar instraina unu monumentu de ori-ce categorii din cele declarate nationale de către comisiune;

k) A publicá treptatu si in mesur'a budgetului seu albumulu monumenteloru nationale, insoţitu de istoriculu si de studii asupra lor.

Art. 8. Comisiunea va supune ministrului culteloru si instructiunei publice unu raportu trienalu de tóte lucrarile sale, coprindiendu si desideratele ei in favórea monumenteloru nationale si a tabulei.

Art. 9. Comisiunea de conservare a monumenteloru nationale inlocuesce fostulu comitetu archeologicu. In acésta calitate ea va avea priveghierea museeloru de antichitati din tíera, ajutându-se la administrarea lor de către directorii respectivi, dupa anume regulamentu intocmitu de ea.

Art. 10. Comisiunea se servesce la urmarirea lucrariloru sale cu agentii ordinari ai administratiunei tiei, cum si de revisorii si inspectorii scolari, si de corpulu didacticu in genere. Ea se bucura pentru lucrarile sale de corespondentia gratuita postala si telegrafica.

Art. 11. Comisiunea va avea localulu seu de cancelarie in coprinsulu localului ministeriului culteloru si

instructiunei publice, sau la muzeulu centralu de antichitati. Pentru trebuintia ei se voru da copisti si desemnatori dintre ai ministerului culteloru si instructiunei publice.

Art. 12. Nu este permisu nici unei autoritati si nici unei Asociatiuni, ori unui particulariu, de a intreprinde reparari ori restaurari, nici externe nici interne, si nici la odóre titoricesci de ori-ce categorii, dela o monastire séu biserica trecuta in list'a prevediuta la art. 1, lit. a, fără prealabila autorizare a comisiunei monumenteloru si aprobarea planuriloru de restauratiune, de reparatiune si de schimbare ori alterare de adusu odóreloru, ori odajdieloru de ori-ce categorii a unui monumentu nationalu.

Acésta prohibitiune se intinde la cele mai mici ornametatiuni, obiecte de cultu, câtu si la edificiele vechi, incongiurătoare monumentului si chiar la morminte din launtru.

Art. 13. Ori-ce infrângere a prohibitiuniloru aratate la art. . . . este pedepsita, prin sentintia tribunalului, fără apelu, cu amenda dela 100 la 5,000 lei, si cu spesele repunerii monumentului in starea primitiva.

Este egalmente pedepsitu ingrijitorulu monastirii ori bisericii care va fi permisu atingerea, sub ori-ce titlu, a monumentului, fără autorizarea prevediuta la articlu 12.

Art. 14. Tribunalulu este datoru, la cererea comisiunei, prin advocatii Statului, a ordoná imediatu incetarea a ori-ce lucrari până la pronuntiarea definitiva a sentintiei.

Perderile materiale si de ori-ce natura provenite din asemenea oprire a lucrariloru, sub nici unu cuvèntu nu potu cadea asupra comisiunei, ci asupra celoru cari au intreprinsu lucrarea fără prealabila autorizatiune.

Art. 15. Este absolutu interdisa scóterea peste fruntariile tiei a ori-ce obiectu anticu fără prealabila autorizare a comisiunei monumenteloru.

Comisiunea nu póte refusá asemenea autorizare particulariloru, daca nu s'a invoitu a cumpará insasi obiectulu ce este a se exporta, pe pretiulu fixatu de comisiunea de arbitragiu archeologicu (art. 7, lit. d, aliniatu ultimu).

Capitolulu III.

Tabula teritoriala istorica.

Art. 16. Comisiunea de conservare a monumenteloru va infiintia tabula teritoriala istorica.

Acésta tabula va cuprinde:

a) Copii exacte (si cându trebuintiele sciintifice voru cere chiar facsimilate) de pe actele de proprietate de imobile din tóta tíer'a, până exclusivu la secolulu alu XIX-lea.

b) Istoriculu, dupa acte, alu proprietatiei, dela a ei infiintiere.

Art. 17. Succesivele treceri ale proprietății în mână nouă se voru consemna, în istoria proprietății, care va rămâne pururea deschisă.

Tribunalele respective voru fi datore a comunica comisiunii ori-ce schimbare definitivă ori transmisiune de proprietate imobilă se va face înaintea lor.

Art. 18. Sunt obligați toți proprietari de imobile de ori-ce natură a depune la comisiune — cu inventariu ce va face ea fără spese împreună cu proprietarul (deca acesta nu-lu poate însuși redacta) toate actele vechi ale proprietății până la secolul alu XIX-lea exclusiv și anume: zapise, testamente, cărți domnesci, hrisóve, sineturi.

Comisiunea nu poate ține asemenea acte mai mult de șase luni, pentru a le trece în tabulă, și le va restitui, afara numai deca proprietarul lor ar dori se fie conservate la arhivul tabulei, în specialu cartonu. În asemenea casu proprietarului se voru da copii legalizate și valabile chiar înaintea justiției. Proprietarul originalilor conserva și ulterioru dreptul a cere la trebuință actele originale spre a se servi directu de ele, și a le readuce apoi în pastrarea comisiunii.

Art. 19. Ori-ce lucrare relativă la intabularea documentelor se face fără nici o cheltuială din partea proprietarului. Copiile date de comisiune se scutescu de timbrul legiuit.

Art. 20. Comisiunea conservatoare monumentelor va procedea îndată după instalarea ei la înființarea tabulei, procedendu după specialul regulamentu regălit ce 'și va da ad hoc (art. 16).

Termenul de prezentare a documentelor din fiecare județ nu va fi mai scurtu de 6 luni.

Se va procedea în fiecare anu câte cu cinci până la 6 județe, încependu tot-de-odată cu județe de Nordu de peste Milcov și cu județe din partea Olteniei, și venindu treptat spre Ilfov.

Art. 21. Tabulă teritorială va fi terminată în cel multu 6 ani dela începerea lucrării.

Art. 22. Creditele funciare rurale și urbane nu voru face nici unu împrumut și tribunalele nu voru înregistra nici o transacțiune de ori-ce natură atingendu proprietatea, deca proprietarul nu va prezenta certificatul comisiunii monumentelor probându că proprietatea a fostu înscrisă în tabulă generală a țării.

Art. 23. La înscrierea în listele electorale pentru consiliile comunale, județene și dela Parlamentu, în puterea unui censu funciaru, se va cere (pentru județele unde tabulă s'a terminat) și certificatul comisiunii de intabulare.

Comisiunea va vesti prin „Monitorul oficial” de îndată ce unu județ a fostu terminat la tabulă teritorială, spre știință autorităților și a instituțiilor prevădute la art. 22 și 23.

Art. 24. Proprietățile imobile ale Statului se voru înscrie în tabulă teritorială numai după ce se va fi terminat înscrierea celor private.

Art. 25. Proprietățile acordate satenilor, în puterea legilor dela 1864 și ulterioare, se voru ține în o serie specială de tabule cu titlul:

Proprietatea satenască după legile speciale din anii 1864 și.....

Art. 26. Tabulă a acestei categorii de proprietate se va întocmi măsuratu cum se voru fi făcutu formalitățile definitive delimitări a porțiunilor de pământ datu fiecărui satenu.

Art. 27. Consultarea de către particulari a tabulei teritoriale nu este permisă decâtu cu specială învoire a comisiunii, și numai din respectu științificu și în marginile regulamentului ad-hoc.

Nu se va putea publică sub nici o formă nici unu documentu incredințiatu tabulei, pe câtu timpu această publicare nu va fi autorizată, din respectul legii civile de către comisiune, care la această va luă avisul consiliului de avocați ai Statului.

Art. 28. Statul renunță a se prevala vre-o dată, în numele drepturilor monastirelor și a ori-ce instituțiune de binefacere, de documente incredințiate de particulari, tabulei teritoriale, până la 1800 inclusiv.

V. A. Urechia.

Diagnozele Cryptogamelor vasculare, care provin spontanu în Transilvania.

De Florianu Porcius, Cav. alu ordinului coronei de feru class'a III., vice-capitanu emeritatu.

(Urmare).

II. Lycopodiaceae DC.

Acăsta familie consistă din două genuri: *Lycopodium* și *Selaginella*. Sporangiiile sunt sessile în axilele foilor sau alu bracteelor și valvularu-dehiscente. Tulpinele erecte, ascendente ori repente, înse ramii de comunu ascendenti. Rhizoma cu fibre valide. Foile alterne, uneori ordinate distice ori tetrastice. La unele specii sunt foile, în a căroru axile se afla sporangiiile transformate în bractee, prin ce fructificati'a devine deplinu spicată. Sporangiiile sunt ori toate conforme, conținendu microspori, ori unele ce conțin și macrospori.

Cheia genurilor.

1. Sporangiiile toate conforme, reniforme subrotunde, ori transversal mînt ovale, 1 loculare, conținendu numai microspori, totu câte 4 coherenți *Lycopodium*.
- 1* Sporangiiile biforme: unele reniforme ori subrotunde, conținendu numai microspori (că la *Lycopodium*), iara altele, 3—4, în forma de gaoci (coca) conținendu 3—4 macrospori. *Selaginella*.

Lycopodium L. *Lycopodium*.

Sporangiiile toate conforme, sessile, ori foarte scurtu stîpitate, reniforme, subrotunde, ori transversal mînt ovale, uni-loculare. Sporii toți microspori (foarte mici), globosi, totu câte 4 coherenți.

Cheia speciilor.

1. Foile toate conforme sau aproape conforme.
2. Foile toate conforme, nici una transformata in bractee. Sporangiiile in axilele acestor foi, prin urmare nu spicate *S. Selago*.
- 2* Foile aproape toate conforme. Sporangiiile in axilele acestor foi, care sunt la baza numai puşinu dilatate, prin urmare apară obscură spicate *L. inundatum*.
- 1* Foile evidentă neconforme, celea ale fructificaţiei transformate in bractee. Sporangiiile in axilele acestor bractee formându spice.
3. Spicele solitari (numai câte o singura spica la vârful unui ramu).
4. Foile patente ori reflecte, mucronate si in partea dinainte serrate *L. annotinum*.
- 4* Foile alipite, pre margini de totu întregi (nu serrate), ale ramilor dispuse tetrastice *L. alpinum*.
- 3* Spicele câte două ori mai multe la vârful unui ramu.
5. Foile terminate cu unu peru lungu . . . *L. clavatum*.
- 5* Foile neterminate cu peri lungi.
6. Foile ramureloră toate lanceolate, celea esteriore si celea interiore de marime aproape egala *L. Chamaecyparissus*.
- 6* Foile ramureloră celea laterale ovate, celea esteriore lanceolate, iara celea interiore subulate si foarte mici . . . *L. complanatum*.

Descrierea in specialu.

L. Selago L. (*L. recurvum* Kiet. *Selago vulgaris* Schur En. Transs). *L. de bradetu*. Vulg. Bradisioru, Cornisioru. Tulpinile erecte ori ascendente, indesuitu foliate, dela baza dichotomu-ramificate, ramii fastigiati. Foile lanceolate, pre margini de totu întregi, ori si subdenticulate, coriacee, rigide, erecte ori alipite. Sporangiiile in axilele acestor foi. Planta dela 0.05—0.15 metri inalta.

Prin paduri montane si subalpine pre localitati petroşe sau stâncose, asemenea si la radacinile arborilor.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. inundatum L. *L. inundatu*. Tulpinele alipite la pământu si radicante, dimpreuna cu ramii indesuitu foliate, ramii erecti, de totu simpli si terminati cu o spica solitarie. Foile linearu-lanceolate, atenuatu-acute, de totu întregi, celea, in axilele caroră sunt sporangiiile, numai puşinu dilatate la baza si uneori cu unulu ori doi denticuli, prin urmare fructificatiă apare obscură spicata. Planta dela 0.05—0.10 metr. inalta.

Pre localitati arenose umede, mlastinoşe in regiunea montana până subalpina.

In fostulu distr. alu Naseudului nu s'a aflatu până acum.

L. anomittetinum L. *L. annotinu*. Tulpinele repente, ramii erecti ori ascendenti si divisiomiti, in partea inferiă odata, ori nai de multe ori in ramurele dichotome, altcum simple. Foile linearu- lanceolate, acuminate si mucronate, in partea dinainte

serrate, patente ori reflecte. Sporangiiile dispuse in o spica terminala, solitarie in axilele bracteoră, bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-denticulate. Spica sessila la vârful ramului. Tulpina si ramii notati cu o linie inpresa, care emană dela marginile foiloră decurente. Ramii dela 0.04—0.18 metr. inalti.

Prin paduri de bradetu in regiunea montana si in cea subalpina.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. alpinum L. *L. alpinu*. Tulpinele repente, ramii erecti, dichotomu-fasciculati, cei fructiferi fastigiati. Foile lanceolate, acute, pre margini de totu întregi, alipite, ale ramiloră tetrastice. Sporangiiile dispuse in o spica terminala, solitarie si sessila in axilele bracteoră, bracteele latu-ovate, acuminate, denticulate. Ramii dela 0.03—0.08 metr. inalti.

Pre locuri petroşe sau stâncose in munti inalti. Acesta specie se afla indicata că provenitore pre alpele Corongisiu din fostulu districtu alu Naseudului. Eu inse nu o amu aflatu in acestu Districtu până acum.

L. clavatum L. *L. clavatu*. Tulpinele repente, ramii ascendenti. Foile disperse, linearu-lanceolate, acuminate si terminate cu unu peru elongatu. Sporangiiile dispuse in axilele bracteoră in 2 spice terminale. Bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-denticulate. Ramii dela 0.04—0.18 metri inalti. Tulpinele repente până la 0.6 metri lungi.

Prin poieni, tufsiuri, margini de paduri, pre localitati sterile.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. Chamaecyparissus Al. Br. *L. cypresiformu*. Tulpinele repente, ramii erecti, foarte numerosi, dichotomu-ramificati, ramurelele erecte, comprese, ancipite, pre laturea interioă plane, fasciculate, fasciculi fastigiati. Foile ramureloră dispuse tetrastice, lanceolate, acuminatu-mucronate, celea laterale erectu-patule, in partea loră inferiă concrescute intre sine si decurente, celea esteriore si celea interiore alipite si de marime aproape egala. Sporangiiile dispuse in axilele bracteoră in 2—6 spice terminale elongate. Bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-crenulate. Ramii dela 0.02—0.15 metr. inalti.

Prin paduri montane, cu deosebire pre localitati arenose, inse rară.

Provine si in fostulu districtu alu Naseudului.

L. complanatum L. *L. complanatu*. Tulpinele repente, ramii ascendenti, foarte numerosu dichotomu-ramificati, ramurelele flabelatu-secedente, comprese, ancipite, pre laturea interioă plane. Foile ramureloră tetrastice, celea laterale ovate, concrescute, decurente, acuminatu-mucronate, patule, celea esteriore lanceolate, alipite, iara celea interiore subulate si foarte mici. Sporangiiile dispuse in axilele bracteoră in 2—6 spice terminale, elongate. Bracteele latu-ovate, cuspidate, erosu-crenulate. Planta de marimea celei precedente. Prin paduri in locuri montane si subalpine. In fostulu districtu alu Naseudului până acum nu s'a aflatu.

Selaginella Spring. *Selaginela*.

Sporangiiile biforme: unele reniforme ori subrotunde, conţinendu numai microspori totu câte 4 coerenti, — altele, 3—4 in forma de gaoci conţinendu 3—4 macrospori. Toate sporangiiile dispuse in spice terminale.

Chei'a speciiloru.

1. Foile tóte egalul de mari, disperse, spinulosu-dentate *S. spinulosa*.
- 1* Foile neegale, tetrastice, alu seriiloru laterale mai mari. Spicele laxe *S. helvetica*.

Descrierea in specialu.

S. spinulosa Al. Br. (*Lycopodium Selaginoides* L.). *S. spinulosa*. Tulpinele repente, ramii ascendentii. Foile disperse, tóte egalul de mari, lanceolate, patule, spinulosu-dentate. Sporangii in spice terminale solitare. Bracteele campalide si aprópe duplu mai mari decâtu foile tulpinei.

La locuri umede, petróse sau stancóse acoperite cu muschiu in regiunea subalpina si alpina.

In districtulu Naseudului se afla indicata acésta specie cá provenitóre pre muntii Corongisiu si Lopadna. Eu inse nu o amu aflatu pâna acum.

S. helvetica Spring (*Lycopodium helveticum* L.). *S. elvetica*. Tulpinele procumbente, cespitóse (intufasiate), la basa radicante, ramii complanati. Foile tetrastice, oblongu-ovate, ori ovate, pre margini denticulatu-scabre (inse nu spinulosu-dentate), alu seriiloru laterale rectangularu-patente, alu seriiloru interióre duplu mai mici, erectu-incumbente. Sporangii in spice terminale elongate si solitare ori si duplicate si inoposite pre unu pedunculu cu foi fórte mici. Spicele laxe. Bracteele ovate, acute.

Pre stanci cu muschi in reg. montana, subalpina pâna in cea alpina.

Acésta plánta inca e indicata cá provenitóre pre muntii din fostu distr. alu Naseudului. Eu inse nu o amu aflatu pâna acum.

Observare. *Selaginella denticulata* Spring. este indicata cá provenitóre pre muntii: Stolu, Galati, Vêrfulu-Omului si Corongisiu (ce ce numesce si Lađi sau Vêrfulu-Lađiloru, pentru care Baumgarten si dupa densulu Fuss si Schur scriu: Jetzului si Vêrfulu-Jetzului) din ținutulu fostulu districtu alu Naseudului. Eu inse nu o amu aflatu nici pre acesti munți nici in altu locu din acestu ținutu.

Altcum Heuffler, unu renumitu Cryptogamistu, facendu recensiuua opului lui Schur (*Enumeratio plant. Transsilvaniae, Vindobonae 1866*) dice, cá proveninti'a acestei specie pre muntii numiti e fórte suspecta, si care dupa Neilreich Aufzählung der in Ungarn und Slavonien bisher beobachteten Gefässpflanzen, Wien, 1866, p. 9. aparține tieriloru limitrofe marei mediterane. Conf. Öster. botan. Zeitschrift, Wien, 1866, p. 290.

S. denticulata Spring (*Lycopodium denticulatum* L.) difera de *S. helvetica* Spring. prin o colóre mai deschisu-verde, prin foile mai evidentu-serrate, prin spicele indesuite si prin bracteele superióre cuspidate.

(Va urmá).

Consemnarea

contribuiriloru făcute in favorulu scólei superióre de fete a „Asociatiunii transilvane“ pe col'a d-lui Parteniu Cosm'a, din 1 Ianuariu pâna la ultim'a Iuniu 1889.

Ioanu Todescu, parochu in Bucium-Cerbu; Dr. Absolon Todea, advocatu in Reghinu; Ana Danu, económa in Buia;

Elia Pop, notariu in M. Ludosiu; Nichita Cocanu, economu in M. Cistelec; Artemie Banu, econ. in Mociu; Nic. Dreptate, econ. in Chiciudu; Iseve Anc'a, econ. in Berchesiu; Vasile Popu, econ. in Frata; Farkas György, econ. in M. Kéles; Stef. Keseru, econ. in Avrigu; Vas. Sierbanu, econ. in Veltiu; Daniilu Todorca, econ. in Sisiesci; D. Russu, econ. in Mediasiu; Vas. Dorc'a, econ. in Seini; Kovacs Tagyer, econ. in Apa; Dav. Ilisie, econ. in Fofeldea câte 1 fl. Nec. Melintonu, econ. in O-Tordas 50 cr.; Iosifu Munteanu econ. in Tei; Vichente Cig, econ. in Gur'a Dobra câte 1 fl.; Neculae Popoviciu, econ. in Ibisdu 50 cr.; Avramu Negruse, economu in Mező-Ujlák; Ioanu Stoic'a Mircea, econ. in Veneti'a-infer.; Ioanu Draghici, econ. in Siona; Ilie Aldea, econ. in Boiulu-micu câte 1 fl.; Vasilie Siandru, econ. in Czelina; Michailu Hegbeli, econ. in Boiulu-mare; Ioanu Craciunu, George Gligoru, Vasilie Lungu, economi in Brosteni câte 50 cr.; Ilie Diconi, econ. in Brosteni 1 fl.; Vasilie Neamtii, Vasilie M. Neamtii, Neculae Codeu, Chirion Cenadianu, Vasile Neamtii, Ioanu Szakáts, economi in Brosteni; Ilie Pop'a, economu in Presaca; Maitei Olténu, econ. in O.-Bogáth; Neculae Gindilla, econ. in Ocna; Ana Baltesiu, económa in Presac'a câte 50 cr.; Filipu Tiaranu, Vasilie Tieranu, economi in Presac'a; Maitei Pinte, econ. in Blidaresci; Ana Cosm'a, económa in Blidaresci; Savu Zaharie, Tom'a Voin'a, Lazaru Dejanu, Ioanu Tanase, economi in Ocn'a; Simionu Sindila, economu in Nochrich; Ioanu Mihui, economu in Cornetielu; Petru Tyioroi, economu in Valcelele-bune; Szakáts Istvánné, econ. in Reghinu; Székely Ioszeff, econ. in Királyfalva; Vas. Marginénu, econ. in Brosceni; I. Capatina, econ. in Porumbaculu-de-susu; I. Moldovanu, Dum. Cosm'a, econ. in Dramburiu; Andrei Hurmesanu, econ. in Sântu-Mihaiu-de-câmpie; Ioanu Pescariu, econ. in Tusiu; Adam Contin, economu in Bazéd; George Craciunu, econ. in Glâmbóc'a câte 1 fl.; Ioanu Lucaci, economu in Ocn'a 50 cr.; Lazaru Oprisioru, economu in Ocn'a 1 fl.; Andrei Ivanu, economu in Selcau 50 cr.; Ioanu Draganescu, econ. in Petros; Neculae Fugata, economu in Luncoiulu-de-josu, Ster Janós, econ. in Borhid; Szilagyí Sándor, economu in Görbed; Andreiu Crisanu, econ. in Bratei; Necolae Ganea, econ. in Secadate; Gorea Crainicu, econ. in Hétbück; Costán Sándor, econ. in K.-Fülpös; Dumitru Crisanu, econ. in Haraszto; Avram Olténu, econ. in M.-Ujlak; Daniila Bota, econ. in M.-Oroszfalu; Ioanu Petrisoru, econ. in Szokod câte 1 fl.; Pavelu Tenia, Ioanu Barti, economi in Ferihaz; Iosifu Urdea, economu in Czelina; Ana Nergesi, económa in Sz. Nadosiu câte 50 cr.; Ioanu Marginénu, economu in Sighisióra 1 fl.; Tamás Stofil, economu in Tohát; Samoila Ciortea, econ. in M. Beld; Ioanu Lungu, econ. in Diomalu câte 50 cr.; Teodoru Danciu, econ. in Diomalu 1 fl.; Enyedi Sándor, econ. in Deésiu 2 fl.; Biró Ioanu, econ. in Ormenisiulu de câmpie; Chirila Boeriu, econ. in Neoi; Iacobu Ciontea, econ. in Paczalka; Ioanu Hermanu, econ. in Ciunga; Andreiu Danu, econ. in Merisioru; Ioanu Draghici, econ. in Feleag; Iacob Pintyi, Iacob Csenger, economi in Felfalau; Dionisie Groz'a, economu in Alsó-Lapugy; Vasilie Hatieganu, economu in Kosesdi; Tom'a Anucuti'a, economu in Dobr'a câte 1 fl.; Savu Pop'a, econ. in Alamor; Maria Moisei, económa in Tiapu; Ilie Dancu, econ. in Tiapu câte 50 cr.; Maria Barsanu, económa in Alamor 1 fl.; Vasilie Ponyanu,

Ioanu Chioranu, economu in Sebespatak câte 50 cr.; George Cosm'a, economu in Remetemező; Cornelu Trifu, economu in Busák; Gherasimu Müller, economu in Bala; Iacobu Radu, econ. in Oláh-Telek; Neculae Donya, econ. in Abafai; Stefanu Russu, Ilarionu Voda, econ. in Sz.-Bányicza câte 1 fl.; Ioanu Apolzanu, Iacobu Cioranu, econ. in Ocn'a; P. Craciunu, G. Schiau, Iacobu Mocanu economi in Brosteni; Samoila Zsorzse, G. Schiau, Hila Zsorzse, I. Schiau, econ. in Presac'a; câte 50 cr.; Lin'a Sadénu, económa in Ocn'a; N. Bera, I. Mitea, economii in Presac'a; Moise Zseleriu, econ. in Alamaru; Ioanu Bera, econ. in Presac'a; Maria Luca, Safta Vladu, económa in Ocn'a; Simeonu Berebunoi, Savu Albu, economi in Ocn'a; Vas. Motor'a, econ. in Cămpeni; Vicentie Ghiuchiciu, econ. in Toraculu-micu, Neculae Cosa, econ. in Rusi; Huprich János, econ. in Tritzi; Petru Simtionu, econ. Ioanu Popoviciu, inveț. in Sibii; Vasilie Stoianu, econ. in M. Frat'a; Marcu Boboia, econ. in Daisiőr'a; Saveta Fulea, económa in Dobroținu; Ioanu Mihai, econ. in Ghiaj'a infer.; Ioanu Ittu, econ. in Mardesi câte 1 fl.; Ioanu Banu, Ioanu Soim'a, Vasilie Gavozdea, economi in Ocn'a; Ioanu Siuteu, econ. in Alamaru; Ana Bucuru, económa in Zopa; Petru Bucuru, econ. in Vidacutulu-romanu; George Todoranu, econ. in Buzd câte 50 cr.; Petru Bradu, econ. in Orlatu; Ieronimu Comanu, econ. in Demeterpatak; Ioanu Dumitru Pop'a, econ. in Ocn'a; Dr. Petru Oprea, advoc. in Aradu; Ioanu Bursanu, econ. in Cenade; Petru Glig'a, econ. in Fofeldea; Ioanu Oncea, econ. in Dumitra; Simionu Pop'a, econ. in Ilimbav; Mateiu Popa, Stefanu Zdrenghya; econ. in Alvintz; Neculae Vladu, econ. in Borsomező; Dumitru Dorc'a, econ. in Ibisdorfu; Vichente Mihailovics, econ. in Cutina; Abraham Frenkl, econ. in Deésiu; Ioanu Barbuti, econ. in Patóhaza; George Bardosi, econ. in Baiti'a; Mitru Cavasdeanu, econ. in Gyapju câte 1 fl.; Nicolae Maioru, econ. in Sard 50 cr.; Gligoru Cămpénu, econ. in Galda de josu; Manoila Spinénu, econ. in Alecusi câte 1 fl.; Neculae Berciu, econ. in Vidacutulu-romanu; Irímie Ciulei, econ., Sofia Radu, económa in Feriház câte 50 cr.; Filipu Hársan, economu in Alsó-Köher; Ioanu Rusanu, econ. in Tibor; Dumitru Mondoc, econ. in Teu; Ana Pascu, económa in Wadverem; Vasilica Jureanu, econ. in Ormenisiulu de câmpie; Basiliu Danila, econ. in Budatelke; Carnati Cultiia, econ. in Mihalti; I. Mircea, econ. in Roscani; Teodoru Tárcaza, econ. in Szakallosfalu; Sabin Piso, protopop in Agnita câte 1 fl.; Ioanu Crisianu, econ. in Boiulu-mare 50 cr.; Petru Cira, econ. in Toraculu-micu; Ioanu Draganu, econ. in Celnia câte 1 fl.; Ioanu Tom'a, econ. in Sasciori 50 cr.; Ioanu Procopiu, econ. in Presac'a; Ioanu Dragota, econ. in Ocn'a; Ioanu Ratiu, econ. in Samșud; Moise Metesiu, econ. in Cricau; Gregoru Maier, econ. in Nochrich; S. B. Popovics, econ. in Lugosiu; Mitru Pop, Gavrilasi Nutiu, Nutiu Pinte, econ. in N. Sikárló; Vanos Sandor, econ. in Cistelec; Daniilu Simonu, econ. in Săngeorgiulu de câmpie; Popu Todorasi, econ. in Cistelec; Cula Comsi'a; econ. in Mihalti; Ioanu Jurc'a, econ. in Rovás; Ioanu Micu, econ. in Deésiu; Sava Miocu, econ. in Eric'a-rom.; Ioanu Lazaru Negrila, Neculae Oprisioru, econ. in Ocn'a; Neculae Petruti, econ. in Cărna; Simionu Oprisioru, Ioanu Greavu, econ. in Ocn'a; Ioanu Vladu, econ. in Sialdorfu; Savu Lucaci, econ., Ev'a Bobescu, econ. in Ocn'a; Pavelu Beng'a, econ. in Totoiu;

Simonu Stanea, Alexandru Mera, econ. in Mihaltiu; Ioanu Nandria, econ. in Colibele Berghinului; Burbur István, econ. in Remetemező; Ioanu Piso, notariu in Răchita; Ioanu Stanila, econ. in Răchita; Alexandru Florea, econ. in Carasteu câte 1 fl.; Neculae Lascu, econ. in Sacadate 50 cr.; Simionu Zdrenghya, econ. in Sebesielu; Chirila Oprisiu, econ. in Pianulu-super.; Ioanu Zemora, econ. in Sebesielu; Dumitru Bec'a, econ. in Lancrami; Mog'a Vasile, econ. in M. Ludosiu câte 1 fl.; Ioanu Cristea, econ. in Danosi 50 cr.; Dumitru Drimb'a, econ. in Köröszeg; Vasilica Otioiu, econ. in Csáklya; Popp János; econ. in Zálka; Mihai Crisianu, econ. in Bănpatak; Neculae Deremusi, econ. in Csáklya; Ioanu Muscariu, econ. in Sânt Mihaiu de câmpie; Ioanu Popu Ceusianu, econ. in Sioptea; Netti Tatu, econ. in Sănger; Danila Bothazi, econ. in M. Fráta; George Onitiu, econ. in Sioptieru cate 1 fl.; Samoila Romanu, Neculae Gindila, economi in Presac'a câte 50 cr.; Gherasim Balu, econ., Veronic'a Gancea, económa, Vasilie Zsorzse, econ. in Paucea; Ioanu Puflea, economu in Mediasiu 50 cr.; Neculae Paol, Ioanu Rotariu, económi in Frău'a câte 1 fl.; Stan'a Bunea, económa, Ilie Ivascu, econ., Ana Reulea económa in Bogatu; Maria Florea, económa in Tiapu câte 50 cr.; Simonu Cosm'a, econ. in Bogatu; Irímie Datcu, econ. in Tiapu; Neculae Sabau, Salomie Ghindila, econ. in Bogatu; Neculae Deak, econ. in Lómnesi; Ioanu Chiorénu, econ. in O. Telék; Kocsis Iózséf, econ. in Faragó, Simeonu Samarténu, econ. in K. Nyulas, Ioanu Ternovénu, econ. in Felfalau câte 1 fl.; Filipu Bárbor, econ. in Ilob'a; Ioanu Ster, econ. in Borhid; Isidoru Lusca, econ. in Seini, George Bobosi, econ. in Kányaháza; Onuti Murgu, econ. in Seini; George Lazaru, in Balotafalu; Vasilie Bodu, econ. in Ioszeffháza; George Bajasz, econ. in Vaad; Ludovic Fenyó, econ. in Deésiu; Alexandru Stoi, econ. in Hobiceni; Jakobony János, econ. in Osztrov; Tom'a Óncea, econ. in Demeterpatak; Petru Ulita, econ. in Steia; Catarin'a Russ, económa in Rusi; Tóderu Babos, econ. in O. Nádos câte 1 fl.; Sofronu Stoia, econ. in Hasiagu 50 cr.; Dumitru Bunea, economu in Sadu 1 fl.; Petru Isaila, econ. in Mag; Irímie Carausi, econ. in Vestemu; Ilie Burtye, econ. in Casiolti câte 50 cr.; Ioanu Branea, econ. in Mohu; Ioanu Lupea, econ. in Sacelu; Lazaru Calborénu, Neculae Imbarusiu, Ioan Andreiescu, economi in Sibii; Petru Ispasu, econ. in Borberek, Ioanu Balint, econ. in O. Vászrhely; Dumitru Blotiu, econ. in Seliste; Chiorénu Ioanu, Dumitru Siarosi, econ. in Berchesi; Mihaila Munténu, econ. in Mihalti; Ana Ivanusi, económa in Alamaru; Ioanu Luc'a, Savu Negulici, economi in Ocn'a câte 1 fl.; Dumitru Moldovanu, economu in Sighisióra; Sofi'a Maieru, económa, Maria Balu, econ. in Boiulu-mare; Neculae Dragomanu, econ. in Czelina câte 50 cr.; Simeonu Siulariu, econ. in Alsó-Répa, Ioanu Precupu, econ. in M. Huduc; Ioanu Puscasiu, Ioanu Russu, economi in M. Orosfalu; Ioachim Maier, econ. in M. Fúlpós; Damaschinu Furduiu, econ. in Tisa; Teodosie Bulzanu, econ. in Lasseu câte 1 fl.; Dem. Apan, econ. in Seini 50 cr.; Achimu Illés, econ. in Seini; Rafira Ciapa, económa din Glămbóc'a; Ioanu Morariu, econ. in Nochrich; Alexandru Petruti, econ. in Teuni; Gregoriu Suciu, econ. in Abrudu câte 1 fl.; Samoila Stoi'a, econ. in Hasiagu 50 cr.; George Serbu, deputatu dietalu in Pesta 5 fl.; Dim. Iacobeney, econ. in Osztrov; Iosifu Lazaru, econ. in Ocn'a; Ana Banea, econ.

in Sibiiu; Ioanu Pitii Oprisoru, economu in Ocn'a; Filonu Botezanu, econ. in Orosia; Alexandru Gusanu, econ. in Holdea câte 1 fl.; Flóre Baitan, económa in Borhid 50 cr.; Mihai Munténu, econ. in Lesnic; Neculae Gidea, econ. in Mediasiu câte 1 fl.; Anic'a Porea, económa in Mediasiu 50 cr.; Petru Voda, econ. in Topliti'a; Iosifu Siandru, economu in Tibru; Neculae Stolsescu, econ. in Sebesiu câte 1 fl.; George Albu, econ. in Sacadate 50 cr.

(Va urmă).

Convocare.

Adunarea generala anuala a despartimentului IV. (Sas-Sebesiu): alu Associatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu se conchiama prin acésta in comun'a Reheu, pretoriatul Sas-Sebesiului pre diu'a de 1 Septembrie n. c.

La acésta adunare se invita cu tóta onórea toti membrii apartinetori acestui despartimentu, precumu si alti iubitori de cultura si de progresulu poporului romanu.

Sas-Sebesiu, in 2 Augustu 1889.

Ioanu Piso,
direct.

D. Davidu,
secret.

Bibliografia.

— Cărti scolare aprobate. Cărtile de lectura, compuse de dlu Vasilie Petri, au obținutu aprobarea inalutului ministeru reg. ung. de culte si instructiune publica, si adeca: „Legendarulu sau cartea de cetire pentru alu 3-lea si alu 4-lea anu de scóla sub Nru 11,295 ex. 1889, ér' „Noulu Abecedaru Romanescu“ sub Nr. 16,006 ex. 1889.

— „Societatea stiintifica literara din Iasi a hotarātu se publice lucrarile sale in o Revista, care va purtá titlulu de „Revistaliterarasistiintifica“. Subsemnatulu editor facendu cunoscuta aparitiunea unei aseminea Reviste arata că a luat asupr'a sa editiunea ei. Lumea stiintifica si literara dela noi erá lipsita de o asemenea Revista, la care participu scriitori destulu de cunoscuti. Ar fi deajunsu se pomenescu nume cá a d-loru George Cobălcescu, Presiedintele Societatiei, Teodoru Codrescu, Alexandru Xenopolu, H. Tiktin, Dr. Rizu, V. M. Burla, A. Suti, Dr. N. Leon etc. pentru a se cunósce de mai înainte valórea lucrarilor care se voru publica in Revista ce editez.

Convins de necesitatea unei aseminea Reviste, cum si de concursulu D-vóstre, subsemnatulu face cunoscutu ca numarul intai alu Revistei va esí in cursulu lunei Iunie si va apare regulatu in fia-care doue luni, câte 8 coli form. mare 8°.

Pretiulu abonamentulu pe unu anu este:

Pentru Iasi si Romani'a intréga 15 lei. Pentru Uniunea Postala 18 lei. Cererile de abonamentu se voru adresa către Editorulu Isr. Cuppermann, strad'a Stefanu celu Mare, Nr. 8, iar in cea ce privesce administrati'a si Redactia a se adresa la dl. Grigore C. Butureanu, strada Butu.

Isr. Cuppermann,
librariu editoru.

— Nr. 1 Iulie-Augustu 1889. Archiv'a Societatii sciintifice si literare din Iasi apare odata pe doua luni. Sumariu: Componerea societatii, pe anulu 1889 pag. 1 — Prospectu pag. 2 — Gr. Cobălcescu, observatiuni asupra depositelor neocomiane din basinulu Dîmboviciórei etc. pag. 5 — H. Tictin, Calauza ortografica pag. 16 — A. D. Xenopolu, societatea si moravurile in timpulu Fanariotiloru pag. 32 — I. Tanovicénu, Unu zapisu curiosu pag. 51 — A. D. Xenopolu, Originea Argesiului dupa d-lu B. P. Hasdeu pag. 64 — Dari de séma: — Rein, Pickel si Scheller, Teoria si practic'a invetiamentulu popularu dupa principiile lui Herbart. (C. Meissner) pag. 72 — Ed. Cimbali, Il. non interventu (I. Tanovicénu pag. 80 — M. Schwarzfeld, Poesiile populare colecti'a Alexandri (H. Tictin) pag. 82 — Documente: Cronic'a lui Kiparisa, tradusa de Al. G. Suti pag. 85 — Documente romane, publicate de H. Tictin pag. 103 — Notitie bibliografice pag. 125 — De ale Societatii pag. 127. Iasi. I. Cuppermann, librar-editoru strada Stefanu-celu-mare Nr. 28 1889.

— Isvoru de bunastare sau mai multe sute de indreptari si povetie scurte si practice din economi'a de casa, gradinaritu, higiena, economi'a de câmpu si de vite, viieritu, conservarea vinului si vinuri de póme, pomaritu, albinaritu si alte multe terene de deprindere, intocmitu de Grigorie Sim'a. Pretiulu 1 fl. v. a. sau 2 lei 50 bani. Sibiiu 1889. Editur'a Autorului. Tipariulu lui W. Krafft in Sibiiu.

Precuvéntare. Sunt o multime de lucruri, de cari omulu are trebuintia in fia-ce di. Multe din ele se potu pregati cu câtiv'a cruceri, pe cându in negustorii adesea costa indieciutu de multu.

Si érasí: Stiinti'a a descoperitu o suma de taine, pe cari daca le stie omulu si le urmăza, tóte trebile fi mergu mai netedu.

In cartea de fatia amu adunatu si intocmitu, pentru trebuintiele nóstre romanesci, mai multe sute de indreptari si povetie practice, culese aprópe din tóte ramurile deprinderiloru omenesci, asia, că nu se va aflá omu, care se nu póta culege cev'a folositoriu din ea.

In ce privesce limb'a, aceea este mai pe susu de tóte romanésca asia dupa cum este ea in fapta, deci póte fi intielésa de ori si cine.

Carpinisiu, in var'a a. 1888.

Grigorie Sim'a.

— Ritualu pentru pruncii scolari din scólele elementare poporale de Titu Budu parochu gr. cath. in Satu-Siugatagu, protopopulu district. Mar'a, administratórele vicarialu alu Maramuresiului, asesoru consist., vice-presidele asociatiunei pentru cultur'a poporului romanu din Maramuresiu, presidele reuniunei invetiatoriloru gr.-cath. romani din Maramuresiu, directore alu Convictulu gr.-cath. romanu din Sigetulu-Maramuresiului scl. Pretiulu 20 cr. v. a. Cu concesiu a Préveneratului Guvernu Diecesanu. Gherl'a cu literile Tipografiei Diecesane 1889.

— A XXV. Programa a gimnasiulu mare publicu romanu de religiunea ort. resariténa din Brasiovu si a celorlalte scóle secundare si primare impreunate cu Gimnasiulu pe anulu scolasticu 1888—89. Publicata de directiunea scóleloru medii. Brasiovu tipografi'a A. Muresianu 1889.